

**F.KÖÇƏRLİ adına RESPUBLİKA UŞAQ KİTABXANASINDA
KİTABXANA PROSESLƏRİNİN AVTOMATLAŞDIRILMASI
XÜSUSİYYƏTLƏRİ****F.M.QULİYEVA***F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası*

Ölkəmiz qədim dövrlərdən başlayaraq milli-mənəvi sərvətləri, xüsusilə kitab mədəniyyəti ilə seçilmiş və zəngin kitabxanaları ilə tanınmışdır. Belə kitabxanalardan biri də xalqımızın gələcəyi olan uşaqlara kitabxana xidmətinin təşkili sahəsində böyük təcrübəsi və xidmətləri olan, respublikada uşaq kitabxanaları üzrə elmi metodik mərkəz sayılan F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasıdır. Kitabxana öz fəaliyyətində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin gələcəyimiz olan uşaqlar haqqında müdrik kəlamını rəhbər tutmuş, öz işini bu kəlamın həyata keçirilməsi uğrunda mübarizəyə həsr etmişdir. Heydər Əliyev deyir: “Uşaqlar bizim gələcəyimizdir. Gələcəyimizi nə cür tərbiyə edəcəyiksə, böyüdəcəyiksə, ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin gələcəyi bundan asılı olacaqdır”.

Məlum olduğu kimi, son illər kitabxana şəbəkəsinin genişləndirilməsi, onun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, fondların zənginləşdirilməsi, dünya kitabxanaları ilə faydalı əlaqələrin qurulması istiqamətində dövlətimiz tərəfindən məqsədyönlü tədbirlər görülür. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2007-ci il aprelin 20-də imzaladığı “Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında” sərəncama əsasən “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” hazırlanmışdır.

Müstəqillik illərində uşaqlara kitabxana-informasiya xidmətini daha da yaxşılaşdırmağı, informasiya cəmiyyətinin tələblərinə cavab verməyi qarşısına məqsəd qoyan F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının kollektivi kitabxana işinin informasiyalaşdırılması və kitabxananın informasiya texnologiyası ilə təmin edilməsi sahəsində müəyyən uğurlar qazanmışdır. Belə ki, kitabxanaya xeyli miqdarda kompüter, elektron məlumat vasitələri, texniki avadanlıq alınmış və bu vasitələrin kitabxana işinə tətbiq edilməsi kitabxana işini qismən də olsa kompüterləşdirmişdir. Hazırda fondunda 209.700 nüsxə ədəbiyyat olan kitabxananın ən böyük nailiyyətlərindən biri uşaqların istifadəsi üçün kompüter zallarının açılması olmuşdur. 2002-ci ildən kitabxanada təşkil edilən “İnternet-sinif” və “Biləyən” multi-media zallarında uşaqlar İnternet-

dən yararlanaraq istədikləri materialları almaqla yanaşı, CD disklərindən istifadə etməyi də mənimsəmişlər.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsi 2005-ci ildən fəaliyyət göstərir. 2009-cu ildə şöbənin işçiləri İnformasiya Resurs Mərkəzində təşkil olunmuş kurslarda iştirak etmiş, müəyyən təcrübə qazanmışlar. Əlbəttə, müasir kitabxana işini yeni informasiya və kommunikasiya texnologiyaları olmadan təsəvvür etmək bir qədər çətinidir. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının insan fəaliyyətinin bir sıra sahələrində olduğu kimi kitabxana işində də tətbiqi əhəmiyyətli kitabxana proseslərinin sürətlənməsinə və optimallaşmasına gətirib çıxarır.

Kitabxana işinin avtomatlaşdırılması təcrübəsi dünya ölkələrinə ötən əsrin 60-cı illərindən tanış olsa da, Azərbaycanda bu tip fəaliyyətin həyata keçirilməsi 90-cı illərin sonlarına təsadüf edir. F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının bir neçə əməkdaşı hələ 2001-ci ildə Amerikanın ölkəmizdəki səfirliyi nəzdində fəaliyyət göstərən Treninq Mərkəzində “Kitabxanalarda avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemləri” ilə bağlı kurslarda iştirak etmiş, bu sahədə müəyyən məlumatları mənimsəmiş, lakin bu işi həyata keçirmək mümkün olmamış və sözügedən fəaliyyətlər nəticəsiz qalmışdı. Bu iş yalnız Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin təşəbbüsü ilə kitabxanalarda həyata keçirilməyə başlandıqdan sonra bir sıra irəliləyişlərə nail olundu, İRBİS-64 Avtomatlaşdırılmış Kitabxana İnformasiya Sisteminin (AKİS) proqramı alınaraq kitabxanalarda tətbiq olunmağa başlandı.

Məlumdur ki, kitabxana proseslərinin avtomatlaşdırılması vahid avtomatlaşdırılmış kitabxana-informasiya sistemi vasitəsilə həyata keçirilməli, kitabxanada tətbiq olunan proqram təminatı bu və ya digər tələblərə cavab verməlidir. Həmin dövrdə isə fəaliyyətlərini avtomatlaşdırmağa cəhd edən bir sıra kitabxanalarımız yalnız katalogizator moduluna malik olduqlarından bu işi həmin modul vasitəsilə həyata keçirməklə avtomatlaşma işi sahəsində ilkin addımlarını atdılar. Bir çox xarici dövlətlərdə istifadə olunan İRBİS-64 AKİS-in tam paketi özündə “Kataloqlaşdırma”, “Komplektləşdirmə”, “Kitab verilişi”, “Oxucu qeydiyyatı”, “Tammətli”, “İnzibatçı” kimi işçi yerlərini, eləcə də veb şlüzü, Z39.50 protokolunu birləşdirir.

Avtomatlaşdırma şöbəsinin inkişaf etməsi və səyi nəticəsində şöbələrarası əlaqələri təmin edən lokal kompüter şəbəkəsi yarandı və avtomatlaşdırılmış informasiya sisteminin tətbiqi istiqamətində bir sıra vacib işlər görüldü. Hazırda şöbə fondların bütövlükdə elektron informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və elektron kataloqun yaradılması proseslərini müvəffəqiyyətlə həyata keçirir. Belə bir layihəni gerçəkləşdirmək üçün hər bir kitabxana İRBİS-64 AKİS-in proqram təminatına malik olmalıdır. Bir neçə il bundan öncə kitabxanalarda bu işlərin başlanması çətin görünsə də, indi Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə regionlarda sürətlə həyata keçirilmək üzrədir.

İRBİS-64 AKİS-i əldə etməzdən öncə kitabxanaçılar bu proqramı tam mənimsəməli, ənənəvi kitabxana işini dəqiq bilməlidirlər, çünki proqram məhz ənənəvi kitabxana qaydaları üzərində təkmilləşmişdir.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında avtomatlaşdırmanın tətbiqi və əhəmiyyəti bunlardan ibarətdir:

- Ənənəvi kitabxana proseslərinin bir qismi avtomatlaşdırılmış, yeni avtomatlaşdırılmış işçi yerləri vasitəsilə kitabxanaçı əməyi minimuma endirilmişdir;

- Kitabxanaya yeni daxil olan bütün ədəbiyyatın, eləcə də fonddakı ədəbiyyatın bir qisminin retro bazasında elektron kataloqu hazırlanmışdır;

- Elektron kitabxana yaratmaq təşəbbüsləri genişlənmiş, uşaqlar üçün ən maraqlı nağılların elektron variantı hazırlanmışdır;

- F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının veb saytı yaradılmış (www.clb.az), bütün məlumatlar orada yerləşdirilmişdir. İndi ölkəmizin ən ucqarlarda yerləşən kitabxanaları belə MKS-lərin Mərkəzi Kitabxanasında İnternet xidmətindən istifadə etməklə istər statistik məlumatları, istər metodik vəsaitləri, istərsə də digər müvafiq materialları əldə etmək imkanı qazanmışlar.

Bununla bərabər Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsi aşağıdakı fəaliyyətləri həyata keçirir:

1. Kitabxanaya daxil olan bütün sənədlərin (kitab, dövrü mətbuat, elektron informasiya daşıyıcıları, atlas, xəritə və s.) avtomatlaşdırılmış proqram əsasında işlənərək, fonda daxil edilməsi, o cümlədən retro məlumat bazasında kitabların işlənməsinə nəzarət;

2. Elektron kataloqun və elektron kitabxananın yaradılmasına texniki dəstək;

3. Kitabxananın veb-səhifəsini yeniləmək və burada elektron kataloqun ümumi istifadəsini təmin etmək;

4. İnternet vasitəsilə elmi forumlar yaratmaq;

5. Kitabxanaya daxil olan elektron informasiya daşıyıcılarını mühafizə etmək və istifadəçilərə çatdırmaq, elektron kitabxanada əks etdirmək;

6. Kitabxananın nəşrlərini çapa hazırlamaq.

Avtomatlaşdırılmış kitabxana proseslərinin administrasiyası dedikdə ilk növbədə kitabxanada həyata keçirilən avtomatlaşdırma proseslərinə nəzarət başa düşülür. Buraya daxili şəbəkənin daim yoxlanılması, şəbəkədaxili problemlərin aradan qaldırılması, informasiya daşıyıcılarının süzgəcdən keçirilməsi (filtrizasiya olunması), məlumatların qorunması, İnternetdən istifadənin optimallaşdırılması və sürətləndirilməsi, kompüterlərin, o cümlədən digər texniki avadanlıqların vəziyyətinin təhlil edilməsi və lazım gəldikdə nasazlıqların aradan qaldırılması və s. daxildir. Şöbə bu aspektdə üzərinə düşən bütün vəzifələrin öhdəsindən gələ bilmişdir.

Elektron kataloqun və elektron kitabxananın yaradılmasına texniki dəstək prosesi Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsinin fəaliyyətində olduqca yenidir. Belə ki, kitabxanada elektron kataloq və elektron kitabxananın yaradılması işlərinə keçən ildən başlanılıb. Lakin buna baxmayaraq şöbə elektron kataloq və elektron kitabxananın yaradılması üçün tələb olunan texniki şəraiti realizə edə bilmişdir. Belə ki, artıq bütün kompüterlər vasitəsilə İRBİS-64 proqram təminatında elektron kataloqa məlumatların ötürülməsində heç bir problem qalmamış, əksinə, bu proses daha da sürətlənmişdir. Elektron kitabxananın yaradılmasına gəlincə isə onu qeyd etmək olar ki, artıq İRBİS-64 proqram təminatı bu tip kitabxanaların yaradılmasına real imkanlar verir. Cari ildə müxtəlif mövzular üzrə məlumat bazalarının yaradılması işi də davam etdirilmişdir. Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsində müxtəlif elm sahələri (kitab bazası) ilə yanaşı, görkəmli şəxslər, ekologiya, retro məlumat bazaları hazırlanmış və elektron formada qorunub saxlanmışdır. Bundan əlavə nağılların elektron variantı yaradılmışdır.

İnternet vasitəsilə elmi forumlar yaratmaq işi 2010-ci ildə də Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsinin fəaliyyət spektrinə daxil olmuşdur. İnternet vasitəsilə EBNİT-in əməkdaşları ilə elektron yazışmalar vasitəsilə proqramçı və digər ziyalı qruplarının beynəlxalq əlaqələri və təcrübə mübadilələri nəzərdə tutulmuşdur. Bu iş kitabxana və əməkdaşların elektron poçtu vasitəsilə həyata keçirilir.

Kitabxanaya daxil olan elektron informasiya daşıyıcılarını mühafizə etmək və istifadəçilərə çatdırmaq, elektron kitabxanada əks etdirmək sahəsində bu il də istənilən nəticələr əldə olunmuşdur.

Müəyyən tarixi dövrdə yaradılmış informasiyaların toplanması, mühafizəsi, sonralar istifadəsi kitabxanaların cəmiyyət üçün nə qədər vacib olduğunu bir daha aydın göstərir. Hər hansı tədris, elmi, siyasi və digər fəaliyyəti yüksək səviyyədə icra etmək üçün ilk növbədə əlaqədar informasiyanı toplamaq, əldə etmək, təhlil etmək, mənimsəmək və istifadə etmək vacibdir.

Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri toplanan informasiyanın sürətlə axtarılmasında, seçilməsində, süzgəcdən keçirilməsində, istifadə olunmasında müasir texnologiyalardan istifadə etməkdir. 2005-ci ildən şöbə öz fəaliyyətini İRBİS AKİS üzrə davam etdirir. Fəaliyyət göstərdiyi gündən indiyədək məlumat bazasına 137.657 nüsxə ədəbiyyat daxil edilmişdir. Hər bir İnternet istifadəçisi Kitabxananın Veb sahifəsinə (*Web site*) daxil olaraq, elektron kataloqdan və digər elektron resurslardan istifadə edə bilər.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında avtomatlaşdırma sahəsində əldə olunmuş nəticələrdən belə qənaətə gəlmək olar ki, müasir istifadəçinin qlobal informasiyanın keyfiyyətinə bəslədiyi münasibət əsaslı dəyişikliklərlə qarşılaşmışdır. Belə ki, müasir hazırlıqlı istifadəçilər, oxucular, xüsus-

silə də uşaqların müəllimlərinə rəhbərlik edən mütəxəssislər, pedaqoji işçilər kitabxanadaxili resursların istifadəsində yeni-yeni nailiyyətlər axtarır. Veb saytdan istifadə edən bu qrup oxucular kitabxananın təsis etdiyi “Göy qurşağı” jurnalında müəllimlərlə bağlı məqalələri oxuyur, öz rəy və təkliflərini e-mail vasitəsilə bizə göndərirlər. Sözsüz ki, Avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsi informasiya və kommunikasiya yeniliklərini izləyərək təcrübi fəaliyyətində səmərəli şəkildə istifadə etməyə çalışır.

Kitabxanaların avtomatlaşdırılması kitabxana-bibliografya proseslərinin inkişafı və oxucuların bu prosesdə lazımınca bəhrələnməsi deməkdir. Bu proses istər kitabxanaların, istərsə də kitabxanadan istifadə edən oxucuların işini asanlaşdırır. İlk növbədə bu iş elektron kataloqun yaradılmasından başlayır. Bu sistemin tətbiqi kitabxana işçilərinin kompüter savadlılığını bir daha təkmilləşdirir. Ona görə də hər bir kitabxana işçisi kurslarda iştirak edərək sistemdə işləmək üçün hazırlanmalıdır.

Kompüter-telekommunikasiya texnologiyasının yaranması və sürətli inkişafı cəmiyyətin həyatında köklü dəyişikliklərə səbəb olaraq onun sosial inkişafını təmin edir. Kitabxanaların kompüterləşdirilməsi avtomatlaşdırmanın tərkib hissəsi olub, burada yerinə yetirilən mürəkkəb, bir-birilə əlaqəli texnologiyaların informasiya-telekommunikasiya texnologiyaları əsasında avtomatlaşdırılmasıdır. Qeyd etmək lazımdır ki, kitabxanamızın iş prosesi yeni texnologiyaların tətbiqi hesabına xeyli dərəcədə yüksəlmişdir.

İnformasiya-kommunikasiya texnologiyasının sürətli inkişafı kitabxanaların kompüterləşdirilməsinin kəmiyyət və keyfiyyət səviyyəsinin yüksəlməsini təmin edir. Bunların nəticəsində bir sıra kitabxanalar artıq öz sosial funksiyalarını genişləndirərək, həm də analitik-informasiya mərkəzlərinə çevrilmişdir. Kitabxananın avtomatlaşdırma və kompüterləşdirmə şöbəsi 2005-ci ilin avqust ayında İRBİS-64 AKİS-in “İnzibatçı”, “Kataloqlaşdırıcı” və “Oxucu” avtomatlaşdırılmış işçi yerlərinin daim yenilənməsi ilə əlaqədar daha da təkmilləşmişdir. Bu proqram dünya dövlətləri tərəfindən müvəffəqiyyətlə istifadə olunur. F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası 2006-cı ildə “Kitab verilişi” və “Veb İRBİS” (Web IRBIS) modullarını almış və müvəffəqiyyətlə işə başlamışdır. Hazırda sistemə 7.422 adda kitab, 23.915 qəzet və jurnal məqaləsi daxil edilmişdir.

Onu da qeyd edək ki, İRBİS-64 sistemi fərdi verilənlər bazasını yaratmağa, informasiya massivində tammətnli axtarışın təşkilinə və ən əsası mövcud materiallara İnternet, lokal şəbəkə və s. vasitəsi ilə girişin təmin olunmasına tam zəmanət verir. Həmçinin İRBİS-64 AKİS vasitəsilə əsas texnoloji proseslər – kataloqlaşdırma, ədəbiyyatın lokal şəbəkədə və İnternetdə axtarışı və sifarişi, kompüter vasitəsilə oxuculara xidmət həyata keçirir.

Ədəbiyyatın kataloqlaşdırılması sənədlər haqqında bibliografik yazıların, yəni tam təsvirin hazırlanmasını nəzərdə tutan texnoloji prosesdir. Bu pro-

ses nəticəsində oxuculara xidmətin əsasını təşkil edən elektron kataloqun biblioqrafik məlumat bazası yaradılmışdır. Abonement xidmətinin kataloqlaşdırılması üçün isə “Oxucu” avtomatlaşdırılmış işçi yeri nəzərdə tutulmuşdur. Bu işçi yeri vasitəsilə oxucuların qeydiyyatı; ədəbiyyatın verilməsi üçün sifarişlərin növbələşməsi; sifarişlərin yerinə yetirilməsinin qeydiyyatı; sifariş olunmuş ədəbiyyatın sərbəst nüsxələri haqqında informasiyanın alınması işləri aparılır.

Kitabxanamızın mütəxəssisləri elektron kataloqun formalaşdırılmasında dünya kitabxanalarının təcrübəsini öyrənir və onlara əsaslanaraq, elektron kataloqun yaradılmasının mövcud olan müxtəlif yollarının ən optimal və əlverişlisini seçib, sənədlərin elektron kataloqa daxil edilməsi qaydalarını müəyyən edərək ümumi metodikasını işləyib hazırlamağa başlamışdır. Elektron kataloqun formalaşdırılması üçün qəbul edilmiş standartlara uyğun olaraq cari ədəbiyyatın biblioqrafik təsviri, elektron kataloqun redaktəsi aparılır.

Ənənəvi kataloq və kartotekalardan fərqli olaraq, elektron kataloq və kartotekalarda biblioqrafik axtarış bir çox ünsürlərlə aparılır: açar söz, müəllif, sərlövhə, tərtibçi, redaktor, rəssam, tərcüməçi, nəşr ili, mövzu və predmet rubrikaları, jurnalın adı, nəşr ili ilə və s. Bundan başqa, biblioqrafik xidmətin avtomatlaşdırılmış texnologiyaları oxucuya elektron kataloqda real vaxt rejimində informasiyanı görmək, informasiyanın yerləşdiyi sənədin özünü əldə etmək, avtomatlaşdırılmış sistemlə, belə demək mümkündürsə, “dialoqa” girmək və s. imkanını yaradır. İnternet şəbəkəsinin informasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə oxuculara operativ və yüksək keyfiyyətli biblioqrafik xidmət göstərmək biblioqraflar üçün əlverişlidir. Bütövlükdə kitabxanalarda kompüter texnologiyalarının tətbiqi biblioqrafik informasiya xidmətinin səviyyəsini artırır və operativliyi təmin edir. Bundan sonra oxucuların elektron formada cari və retrospektiv informasiya ilə təminatı, İnternet şəbəkəsinin imkanlarının öyrənilməsi və onlardan istifadə etmək bacarığı formalaşdırılmalıdır.

Bütün bunlarla yanaşı F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının qarşısında duran mühüm vəzifələrdən biri oxuculara biblioqrafiya və elmi informasiya xidmətini dünya kitabxanaları səviyyəsinə qaldırmaq, oxucuların tələbatını ödəmək üçün yeni informasiya texnologiyalarını tətbiq etmək, İnternet şəbəkəsinin elektron ehtiyatlarından istifadə etməkdir.

Məlumdur ki, ənənəvi biblioqrafik yazıların tərtibinə illərlə əmək sərf olunur. Yeni texnologiyaların tətbiqi ilə elektron məlumat bazalarından istifadə əsasında biblioqrafik göstəricilərin hazırlanması prosesləri sürətləndirilir, həmçinin vaxta qənaət edilir. Bu proseslərə məlumat bazasına informasiyanın daxil edilməsi, yoxlanması, müxtəlif biblioqrafik göstəricilərin və məlumat bazalarının nəzərdən keçirilməsi, İnternetdə axtarış və tələb olunarsa e-mail ilə məsləhətlərin alınması və s. daxildir. Həmin biblioqrafik göstəricilərin çap edilməsi eyni zamanda onların ənənəvi və elektron formada (*pdf. formatda*) istifadəsini də təmin edəcək. Dünya kitabxanalarının təcrübəsi təsdiq edir ki,

elektron məlumat bazaları cari, retrospektiv, mövzu və şəxsi biblioqrafik göstəricilərin tərtibində əvəz edilməzdir. Kitabxanada kompüter texnologiyalarının biblioqrafiya işində tətbiq edilməsi milli biblioqrafiyanın elektron bazalarının yaradılması üçün əlverişli şərait yaratmışdır. Bu isə günün tələbidir.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası öz iş prosesini dünya kitabxanaları səviyyəsinə çatdırmağa səy göstərir. Hazırda Məlumat-biblioqrafiya şöbəsinin illik işini özündə əks etdirən “Məlumat Biblioqrafiya Aparatı-2010”, ulu öndərimiz Heydər Əliyevin anadan olmasının 87 illiyi ilə əlaqədar “Heydər Əliyev və uşaqlar”, uşaqların intellektual səviyyəsinin yüksəlməsinə kömək edən kitablara aid ayrıca bir baza – “Əyləncəli kitablar”, “Ekologiya” adlı bazaları yaradılmışdır. İRBİS-64 AKİS proqramında versiyalarla bağlı yeniliklərin tətbiqindən sonra Veb İRBİS-in (Web IRBIS) interfeysi tam tərcümə edilmişdir.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi 2009-cu ili “Kitabxanaların avtomatlaşdırılması ili” elan etmişdi. Bu isə təsadüfi deyildi. Belə ki, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin 6 oktyabr 2008-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın icrası ilə əlaqədar olaraq kitabxana şəbəkəsinin informasiyalaşdırılması, elektron kataloqların, elektron kitabxanaların, veb saytlarının yaradılması və İnternetdə yerləşdirilməsi istiqamətində bir sıra səmərəli işlər görülmüşdür. Elə bunun nəticəsidir ki, indi dünyada ənənəvi kitabxanaları əvəz edən çoxlu sayda elektron kitabxanalar da mövcuddur. Sərəncamda “Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası”nın yaradılması vəzifəsi də qarşıya qoyulmuşdur. Həmin sərəncamda latın qrafikası ilə çap edilən kitabların mətnlərinin elektron daşıyıcıları və İnternet vasitələri ilə yayılması qərara alınmışdır. Bu istiqamətdə kitabxanamızda da müəyyən işlər görülmüşdür. Ayrı-ayrı uşaq yazıçılarının bəzi kitablarının elektron variantı alınaraq veb saytda yerləşdirilmişdir. Bu iş davam etdirilməkdədir.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası bundan sonra da informasiya təminatı istiqamətində fəaliyyətinin səmərəsinin artırılması, inkişafı və təkmilləşdirilməsi məqsədilə günün tələbləri səviyyəsində mütərəqqi iş üsullarından istifadə edəcəkdir. Yəni kompüter texnologiyalarının tətbiqi, ənənəvi informasiya mənbələrin elektron daşıyıcılara köçürülməsi, CD-ROM texnologiyaların tətbiqi, informasiyanın ötürülməsində yeni metodlardan istifadəsi, qrafik şəkildə informasiyanın təqdim etmək imkanları və bir sıra başqa işlərin həyata keçirilməsi üçün səy göstərərək uğurlar əldə edəcəkdir.

ƏDƏBİYYAT

1. "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamı // Respublika. – 2008. – 7 oktyabr.

2. Xələfov A. Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi: Monoqrafiya. – B., 2006. – 312 s.

3. Xələfov A.A. İnformasiya xidməti / Kitabxanalar biliklər cəmiyyətində (ikidilli Azərbaycan – Rusiya layihəsi). – B., 2006. – S.64 -74 s.

4. Xələfov A.A., Qurbanov A.İ. Kitabxanaların kompüterləşdirilməsinin əsasları: Dərslik. – B., 2007. – 200 s.

5. "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu // "Azərbaycan" qəzeti, 1999, 14 mart.

**AUTOMATIZE OF THE LIBRARY PROCESSES
IN THE REPUBLIC CHILD LIBRARY
NAMED AFTER F.KOCHERLI**

F.M.GULIYEVA

SUMMARY

In this article it is told about introduced new electronic information services in modern conditions in system of library service. And also it is told about a role and great value for libraries electronic catalogues, electronic libraries, about an exchange of the electronic documentation.

**ХАРАКТЕРИСТИКА АВТОМАТИЗАЦИИ БИБЛИОТЕЧНЫХ
ПРОЦЕССОВ В РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ДЕТСКОЙ БИБЛИОТЕКЕ
ИМЕНИ Ф.КОЧАРЛИ**

Ф.М.ГУЛИЕВА

РЕЗЮМЕ

В этой статье рассказывается о внедряемых новых электронных информационных обслуживаниях в современных условиях в системе библиотечного обслуживания. А также рассказывается о роли и важном значении для библиотек электронных каталогов, электронных библиотек, об обмене электронной документацией.